

UZASADNIENIE

1. Decyzją z dnia 30 września 2020 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że **A. K.** podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu, od 1 października 2017 roku do 31 października 2017 roku, jako osoba wykonująca umowę zlecenia u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a także określił, z tego tytułu, miesięczną podstawę wymiaru składek za październik i listopad 2017 roku na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne, argumentując, że zawarta z ubezpieczonym, przez płatnika składek, umowa cywilnoprawna, nazwana umową o dzieło, w rzeczywistości, była umową zlecenia.

(decyzja k. 7133 – 7139 akt ZUS A. K.)

2. Decyzją z dnia 30 września 2020 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że **M. M. (1)** w ramach, zawartych z płatnikiem składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, umów zleceń świadczył pracę w okresie od 1.02.2018 r. do 31.12.2018 r. na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) z o.o., z którym miał zawartą umowę o pracę. Jednocześnie też organ rentowy określił podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne M. M. (1) z tytułu umów zleceń za miesiące: marzec - grudzień 2018 roku. W uzasadnieniu wskazano, że ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umowy o pracę przez płatnika składek i z tego tytułu został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Ponadto na podstawie umów zleceń świadczył pracę na rzecz własnego pracodawcy. Jak ustalił organ rentowy od przychodów osiągniętych z tytułu wykonywania tych umów, w okresie podanym w decyzji, pracodawca nie deklarował składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, ale deklarował jedynie składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od przychodów osiągniętych przez wyżej wymienionego z tytułu stosunku pracy.

(decyzja k. 7255 – 7261 akt ZUS M. M. (1))

3. Decyzją z dnia 30 września 2020 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że **M. T.** w ramach, zawartej z płatnikiem składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, umowy zlecenia świadczył pracę, w okresie od 1.02.2018 r. do 16.04.2018 r., na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) z o.o., z którym miał zawartą umowę o pracę. Jednocześnie też organ rentowy określił podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne M. T. z tytułu umów zlecenia za miesiące: marzec - kwiecień 2018 roku. W uzasadnieniu wskazano, że ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umowy o pracę przez płatnika składek i z tego tytułu został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Ponadto, na podstawie umowy zlecenia, świadczył pracę na rzecz własnego pracodawcy. Jak ustalił organ rentowy, od przychodów osiągniętych z tytułu wykonywania tych umów, w okresie podanym w decyzji, pracodawca nie deklarował składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, ale deklarował jedynie składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od przychodów osiągniętych przez wyżej wymienionego z tytułu stosunku pracy.

(decyzja k. 7543 – 7549 akt ZUS M. T.)

4. Decyzją z dnia 30 września 2020 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., określił podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne **M. R.** z tytułu umowy o pracę u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, za miesiąc grudzień 2018 roku. W uzasadnieniu wskazano, że ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umowy o pracę przez płatnika składek, i z tego tytułu, został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Ponadto na podstawie umów zleceń z (...) Sp. z o.o. Sp. k. świadczył pracę na rzecz własnego pracodawcy. Jak ustalił organ rentowy od przychodów osiągniętych z tytułu wykonywania tych umów, w okresie podanym w decyzji, pracodawca nie deklarował składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, ale deklarował jedynie składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od przychodów osiągniętych przez wyżej wymienionego z tytułu stosunku pracy.

(decyzja k. 7387 - 7393 akt ZUS M. R.)

Od powyższych decyzji odwołał się płatnik składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K., wnosząc o ich zmianę, a także o zasądzenie, na jego rzecz, od organu rentowego, kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych, negując twierdzeniom ZUS-u, że sporne umowy cywilnoprawne były umowami zlecenia. Nadto, odwołująca się, podkreśliła, że pracownicy płatnika nie byli przymuszani do wykonywania usług określonych umowami zlecenia i podejmowali zlecenia dobrowolnie ze świadomością wykonywania pracy dodatkowej poza stałym miejscem zatrudnienia, na rzecz i w interesie swoim oraz firmy, z którą zawierali umowę cywilnoprawną. Pomiędzy spółkami nie istniała żadna umowa ramowa, prowadząca do „swobodnego przekazywania” sobie pracowników. Wykonując dodatkową pracę pracownicy (...) sp. z o.o. kierowali się jedynie własnymi chęciami i potrzebami, bez względu na interes pracodawcy, jak też realizowali aktualne na daną chwilę potrzeby firmy, która wynagradzała ich za wykonane zlecenie. Pośrednią korzyść z ich pracy odnosił zleceniodawca, dla którego efekt przekładał się na przysporzenie materialne.

(odwołanie k. 3 – 10, odwołanie k. 3 – 10 akt o sygn. VIII U 2758/20, odwołanie k. 3 – 10 akt o sygn. VIII U 2761/20, odwołanie k. 3 – 10 akt o sygn. VIII U 2763/20)

W odpowiedzi na odwołania pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł., wniósł o ich oddalenie oraz o zasądzenie od odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych, podtrzymując w całości dotychczasowe stanowisko w sprawie.

(odpowiedź na odwołanie k. 11 – 13 verte, odpowiedź na odwołanie k. 11 – 13 verte akt o sygn. VIII U 2758/20, odpowiedź na odwołanie k. 11 – 13 verte akt o sygn. VIII U 2761/20, odpowiedź na odwołanie k. 15 – 18 verte akt o sygn. VIII U 2763/20)

Na podstawie art. 219 k.p.c. Sąd Okręgowy w Łodzi połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy o sygn. akt VIII U 2729/20, VIII U 2758/20, VIII U 2761/20, VIII U 2763/20 oraz postanowił prowadzić je dalej pod sygn. akt VIII U VIII U 2729/20. (okoliczność bezsporna)

A. K., M. R. i M. T. nie zajęli stanowiska w sprawie.

(bezsporne)

M. M. (1) przyłączył się do stanowiska organu rentowego.

(e – protokół z dnia 22.09.2021 r. oświadczenie M. M. (1) 00:20:28, płyta CD k. 176)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołujący się płatnik składek - (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. prowadzi na podstawie wpisu do KRS działalność gospodarczą m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych; sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana; działalność w zakresie specjalistycznego projektowania; działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne.

Siedziba płatnika mieści się pod adresem W. ul. (...). Organem uprawnionym do reprezentacji płatnika jest jednoosobowy zarząd, a funkcję prezesa zarządu sprawuje M. P., który posiada 95% udziałów w spółce. (okoliczności bezsporne)

Odwołujący się płatnik składek jest powiązany funkcjonalnie, osobowo i kapitałowo ze spółkami: (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytowa oraz TK-38 spółką z ograniczoną odpowiedzialnością.

Na podstawie aktu notarialnego z dnia 10 maja 2013 roku powołano (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową, której współnikiem jest płatnik składek pełniący funkcję komplementariusza oraz M. P. będący

komandytariuszem. Organem uprawnionym do reprezentacji spółki komandytowej jest M. P. pełniący funkcję prezesa zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Zgodnie z powyższym aktem notarialnym wspólnicy uczestniczą w zyskach spółki komandytowej w następujący sposób: 1% odwołujący się płatnik składek, 99% M. P.. Spółka komandytowa prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana, działalność w zakresie specjalistycznego projektowania, działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo. (...) spółki komandytowej mieści się pod tym samym adresem co siedziba odwołującego się płatnika składek.

Na podstawie aktu notarialnego z 12 lipca 2013 roku powołano (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, która prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana. Siedziba tej spółki także mieści się pod tym samym adresem co siedziba odwołującego się płatnika składek. Organem uprawnionym do reprezentacji tej spółki jest jednoosobowy zarząd, a funkcję prezesa zarządu sprawował M. P., który posiada 95% udziałów w tej spółce

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, uzyskała następujące obroty ze sprzedaży: w 2016 roku 22.600.828,95 zł, w 2017 roku 35.712.865 zł, w 2018 roku 187.477.676,24 zł.

Płatnik składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością osiągnął zaś następujące obroty ze sprzedaży: w 2016 roku 280.301,83 zł, w 2017 roku 744.260,96 zł, w 2018 roku 2.206.235,65 zł, których odbiorcą była wyłącznie spółka komandytowa.

Natomiast (...) Sp. z o.o. osiągnęła następujące obroty ze sprzedaży: w 2017 roku 128.373,03 zł, w 2018 roku 1.452.166,40 zł, a głównym odbiorcą była spółka komandytowa (95% przychodów).

Ww. spółki nie zawarły formalnej umowy o współpracy. (okoliczności bezsporne a nadto, protokół kontroli płyta CD k. 44, zeznania świadka M. K. 00:31:59, płyta CD k. 98, zeznania świadka K. W. 00:47:06 – 00:59:10, płyta CD k. 98, zeznania świadka R. G. 01:07:25, płyta CD k. 98)

Płatnik składek współpracuje z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową w zakresie pośrednictwa handlowego, usług montażowych instalacji fotowoltaicznych i solarnych będących częścią składową kompleksowej usługi montażowej, usługi serwisowej dla klientów indywidualnych. (okoliczności bezsporne a nadto, protokół kontroli płyta CD k. 44)

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej w latach 2016-2018 płatnik składek zawarł z 31 osobami umowy cywilnoprawne, których przedmiotem było:

- przygotowania dokumentacji do odbiorów instalacji solarnych w ramach realizacji przetargu na terenie gminy S.;
- opracowane dokumentacji technicznych do montażu instalacji korektorów PV na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- opracowane dokumentacji technicznych do montażu instalacji korektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- analiza technicznych możliwości montażu instalacji (...), tj. instalacji fotowoltaicznych, solarnych w budynkach mieszkalnych na terenie wyznaczonych gmin;
- opracowane dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach;
- wykonanie ankiet związanych z instalacją korektorów słonecznych na terenie wyznaczonych gmin. (okoliczności bezsporne a nadto, protokół kontroli płyta CD k. 44)

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa większość umów realizowała w reżimie prawa zamówień publicznych w ramach przetargów organizowanych przez gminy na wykonanie instalacji solarnej, której koszt częściowo jest dofinansowany przez gminę dla jej mieszkańców, a częściowo jest pokrywany przez właścicieli.

Odbywało się to w następujący sposób:

- spółka składała ofertę w postępowaniu o udzielenie zamówienia na podstawie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych,
- po otwarciu ofert spółka organizowała wstępny skład osobowy, który miał wykonać zamówienie, sprowadzał materiały, zawierał wstępne porozumienie w przedmiocie wykonania dokumentacji projektowej,
- później spółka powierzała płatnikowi składek (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wykonanie dokumentacji projektowej, a płatnik składek organizował osoby odpowiedzialne za przygotowanie rzeczonyj dokumentacji technicznej do montażu instalacji fotowoltaicznej, które zatrudniał na umowę o dzieło przed rozstrzygnięciem przetargu - w rzeczonych umowach o dzieło nie było wskazane, ile ma być projektów instalacji, a jedynie był wskazany przedmiot świadczenia, kwota wynagrodzenia, czas trwania umowy,
- następnie spółka zawierała umowę z zamawiającym po wyborze najkorzystniejszej oferty i po rozpoznaniu środków ochrony prawnej zgodnie z prawem zamówień publicznych, a potem przekazywała o tym informację płatnikowi składek,
- za rezultat wykonanych prac w ramach wykonanych instalacji odpowiedzialność przed inwestorem ponosiła spółka komandytowa. (protokół kontroli płyta CD k. 44)

W umowach zawartych przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową z jej kontrahentami każdorazowo zamieszczana była klauza zobowiązująca wykonawcę robót do ich realizacji zgodnie z Polską Normą, aktami prawnymi oraz zasadami współczesnej wiedzy technicznej, natomiast całość projektu nadzorowali wyznaczeni koordynatorzy oraz wyznaczony kierownik budowy.

Każdy z realizowanych w ramach umów o dzieło projektów instalacji PV obejmował: podstawy opracowania projektu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury PN, dane dotyczące obiektu, stan projektowany, obliczenia (w tym wymagana moc systemu PV, wymagana moc falownika, dane panelu PV, dobór przewodów oraz ich zabezpieczeń określenie minimalnej odległości pomiędzy rzędami paneli ze względu na zacinienie, obliczenia elementów ochrony odgromowej projektowanego generatora PV).

Zakres prac dotyczących wykonanie projektu instalacji korektorów słonecznych obejmował: dokumentację technologiczną instalacji solarnej składającej się z korektorów słonecznych, podgrzewacza pojemnościowego wody i pozostałych urządzeń składającej się z korektorów słonecznych, podłączenie instalacji ciepłej wody użytkowej z instalacją solarną oraz włączenie do istniejącej instalacji zimnej wody. (okoliczności bezsporne a nadto, protokół kontroli płyta CD k. 44)

Listę osób, które dostały przydział na instalację od gminy spółka komandytowa otrzymywała przy podpisaniu umowy ostatecznej z gminą. (protokół kontroli płyta CD k. 44)

Praktyka odwołującego się płatnika składek w związku z realizacją powierzonej mu przez spółkę komandytową do wykonania dokumentacji technicznej, polegała na tym, że płatnik najpierw zawierał umowę nazwaną umową o dzieło na wykonanie takiej dokumentacji z daną osobą, z reguły osoba ta następnie była zatrudniana jako pracownik jednej z ww. spółek powiązanych kapitałowo i osobowo na umowę o pracę lub umowę zlecenie, na podstawie których dokonywano zgłoszeń do ubezpieczenia zdrowotnego.

Często było też tak, że umowa o pracę i umowa cywilnoprawna były zawierane tego samego dnia z daną osobą lub w niedługim okresie po zawarciu umowy o pracę, a po rozwiązaniu umów o pracę umowy cywilnoprawne nie były

realizowane. Osoby, z którymi płatnik zawarł umowy cywilnoprawne wykonywały na ich podstawie podobne lub takie same prace jak na umowę o pracę. Montażyści, którzy zawarli z płatnikiem umowę o dzieło a następnie umowę zlecenia przez cały czas wykonywali takie same czynności i na umowę zlecenie i na umowę o dzieło, i nie byli w stanie rozróżnić kiedy wykonywali konkretne czynności na umowę o dzieło, a kiedy na umowę zlecenia. Montażyści nie byli instruowani co do sposobu ich wykonania, a w zależności od przedmiotu umowy nie zawsze wymagane było posiadanie specjalnych umiejętności czy kwalifikacji. Montaż instalacji fotowoltaicznych był wykonywany i ograniczał się do przyjechania na miejsce konkretnej posesji i położenie na dachu konstrukcji aluminiowej, na której były montowane panele, oraz rozprowadzane kable od instalacji. (...) były kładzione w zespołach trzy osobowych: dwóch monterów i jeden elektryk. Zespół był ustalany przez pracodawcę. Narzędzia np. wkrętarki, liny, wiertarki, klucze, czy samochód służbowy w przypadku umów cywilnoprawnych zapewniał płatnik. Były to te same narzędzia. Sprzęt wydała koordynatorka płatnika. Montażyści musieli pracować w ubraniu roboczym takim jak: kamizelka, kask, na kurtkach widniało logo płatnika i był noszony przez pracowników podczas wykonywania pracy niezależnie z tytułu jakiej umowy wykonywali oni czynności. (protokół kontroli – płyta CD k. 44, zeznania świadka M. K. 00:31:59, płyta CD k. 98, zeznania świadka K. W. 00:47:06 – 00:59:10, płyta CD k. 98))

Wynagrodzenia z tytułu wykonanych umów cywilnoprawnych wypłacał wykonawcom płatnik składek na podstawie opracowanych przez płatnika rachunków, które były tylko podpisywane przez wykonawców. (protokół kontroli – płyta CD k. 44)

Wykonanie powierzonych płatnikowi przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową projektów technicznych instalacji solarnej, wchodziło w skład cyklu prac związanych z daną inwestycją, stanowiąc jeden z etapów realizacji danego zamówienia przez spółkę komandytową. Wstępnym etapem poprzedzającym wykonanie projektu technicznego dla danej instalacji solarnej było dokonanie oględzin konkretnego budynku, z których była sporządzona ankieta, na formularzu wg wzoru opracowanego przez płatnika, zawierająca informacje, pod którym adresem jest możliwy montaż instalacji oraz o zgodzie właściciela budynku na wykonanie montażu. Dla każdego budynku, w którym możliwy był montaż instalacji solarnej musiała być sporządzona odrębna ankieta.

Następnie ankiety z oględzin były weryfikowane przez spółkę i inspektora nadzoru, a potem na tej podstawie dopiero była sporządzana dokumentacja techniczna dla danej instalacji. (protokół kontroli płyta CD k. 44)

Zainteresowany – **A. K.** jest instalatorem i posiada wiedzę pozwalającą mu na stwierdzenie, gdzie można zamontować instalację solarną.

(okoliczność bezsporna).

Odwołujący się płatnik składek zawarł z ubezpieczonym A. K. umowy nazwane umowami o dzieło z 2.11.2017 roku, na okres do 31.12. 2017 roku, z 1 lutego 2018 r. na okres od 1.02.2018 r. do dnia 31.03.2018 r., których przedmiotem było wykonanie instalacji solarnych w obiektach mieszkalnych z wykorzystaniem materiałów zleceniodawcy niezbędnych do ich wykonania w miejscowościach wskazanych przez zleceniodawcę z wynagrodzeniem odpowiednio: 3.157,50 zł brutto, 3.196,76 zł brutto płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę. (umowy k. 58 – 58 verte)

Następnie odwołujący się płatnik zawarł z zainteresowanym A. K. umowy zlecenia z 1.02.2018 roku na okres od dnia 1.02.2018 roku do 31.03.2018 roku, z 30.03. 2018 roku na okres od 1.04.2018 roku do 30.06.2018 roku, z 29 czerwca 2018 roku na okres od 1.07.2018 roku do 30.09.2018 roku, z 1.10.2018 roku na okres od 1.10.2018 roku do 31.12.2018 roku, których przedmiotem było wykonanie instalacji solarnych w obiektach mieszkalnych z wykorzystaniem materiałów zleceniodawcy niezbędnych do ich wykonania w miejscowościach wskazanych przez zleceniodawcę z wynagrodzeniem odpowiednio 829,67 zł brutto i 2.097,80 zł brutto, 200 zł za szt., 7.597,81 zł brutto, 2.335,17 zł brutto płatne w ciągu 10 dni po przyjęciu zleconej pracy i wystawieniu rachunku przez zleceniobiorcę.

(umowy zlecenia – k. 55 – 57 verte)

Zgodnie z umową o pracę z 31 października 2017 roku płatnik zatrudnił A. K. na czas określony od 1 listopada 2017 roku do 31 stycznia 2018 roku na stanowisku montera – instalatora na 1/2 etatu za wynagrodzeniem 1.000 zł brutto miesięcznie. (okoliczności bezsporne, a nadto umowa o pracę k. 60)

Zgodnie z umową o pracę z 1 lutego 2018 roku płatnik zatrudnił zainteresowanego na czas określony od 1 lutego 2018 roku do 31 października 2020 roku na stanowisku montera – instalatora w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem 2.100 zł brutto miesięcznie. (okoliczności bezsporne, a nadto umowa o pracę k. 59 - 60)

M. T. jest instalatorem i posiada wiedzę pozwalającą mu na stwierdzenie, gdzie można zamontować instalację solarną. (okoliczność bezsporna)

Zainteresowany – M. T. od dnia 1 listopada 2017 r. do 31.10.2020 r. był zatrudniony w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością na umowę o pracę jako monter - instalator.

(umowy o pracę k.48 - 49).

(...) spółka z o.o. zawarła w dniu 1.02.2018 r. z M. T. umowę zlecenia na okres od 1.02.2018 r. do 31.03.2018 r., której przedmiotem było: wykonanie instalacji solarnych w obiektach mieszkalnych z wykorzystaniem materiałów zleceniodawcy niezbędnych do ich wykonania w miejscowościach wskazanych przez zleceniodawcę z wynagrodzeniem 6.543, 95 zł brutto płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu zleconej pracy i wystawieniu rachunku przez zleceniobiorcę.

(umowa zlecenia k. 47 verte)

(...) spółka z o.o. zawarła z M. T. w dniu 1.09.2017 r. na okres do 30.09.2017 r., w dniu 1.10.2017 r. na okres do 31.10.2017 r., w dniu 31.10.2017 r. na okres do 31.01.2018 r., w dniu 2.11.2017 r. na okres do 30.11.2017 r., w dniu 1.01.2018 r. na okres do 31.01.2018 r., których przedmiotem było: „przygotowanie dokumentacji instalacji solarnej” oraz „przygotowanie dokumentów i organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach za wynagrodzeniem” za wynagrodzeniem w wysokości odpowiednio: 3.566,50 zł brutto, 1250,00 zł brutto, 4.780,00 zł brutto, 701,00 zł brutto. Strony ustaliły, że wynagrodzenie będzie płatne w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

(umowy k. 45 - 47)

M. M. (1) jest instalatorem.

(okoliczność bezsporna).

M. M. (1) od dnia 22 stycznia 2018 r. do 31.12.2019 r. był zatrudniony w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością na umowę o pracę jako monter - instalator. (umowy o pracę k.52 - 53).

Na podstawie umowy o pracę ubezpieczony wykonywał montaż urządzeń fotowoltaicznych. Jednorazowo zdarzyło się wykonywanie pewnych czynności przy kolektorach, a ściśle przy uszczelnieniu dachu. Zdarzyło mu się, że był oddelegowany na serwis kolektorów słonecznych, ale zajmował się uszczelnieniem dachu, a nie szczegółami technicznymi montażu tych kolektorów. Kolektory były przymocowane do dachu. Otrzymał tylko wskazówki, w jaki sposób to zrobić i wykonał to, sporadycznie, w godzinach swojej pracy.

(zeznania zainteresowanego M. M. (1) 00:06:32 – 00:14:03, płyta CD k. 98 w zw. z 00:07:41, płyta CD k. 176)

(...) spółka z o.o. zawarła z M. M. (2) umowę zlecenia w dniu 1.10.2018 r. na okres od 1.10.2018 r. do 31.12.2018 r., w dniu 29.06.2018 r. na okres od 1.07.2018 r. do 30.09.2018 r., w dniu 1.02.2018 r. na okres od 1.02.2018 r. do 31.03.2018 r. których przedmiotem było: wykonanie instalacji solarnych w obiektach mieszkalnych z wykorzystaniem materiałów zleceniodawcy niezbędnych do ich wykonania w miejscowościach wskazanych przez zleceniodawcę z wynagrodzeniem

odpowiednio: 476,62 zł, 1.268,13 zł, 1.742,86 zł brutto płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu zleconej pracy i wystawieniu rachunku przez zleceniobiorcę.

(umowy zlecenia k. 50 verte – 51 verte)

(...) spółka z o.o. zawarła z M. M. (2) w dniu 22.01.2018 r. na okres do 31.01.2018 r. umowę o dzieło, której przedmiotem było: „wykonanie ankiet związanych z instalacją kolektorów słonecznych na terenie wyznaczonych gmin” za wynagrodzeniem w wysokości 476,62 zł. Strony ustaliły, że wynagrodzenie będzie płatne w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

(umowa k. 50)

M. M. (1) odkąd pracował w firmie płatnika zajmował się tym samym, czyli montażem instalacji fotowoltaicznych. Także na podstawie umów zlecenia i o dzieło wykonywał tożsame czynności, tj. montował instalacje fotowoltaiczne. Na podstawie umów zlecenia i o dzieło robił to samo. Czynności świadczone na podstawie spornych umów były wykonywane w tym samym czasie i miejscu co umowa o pracę dla płatnika. W przypadku zarówno umowy o pracę jak i umów cywilnoprawnych nie miał stałych godzin pracy. Ubezpieczony korzystał z narzędzi dostarczanych przez płatnika. Wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę było mu wypłacane na rachunek bankowy. Również z umów zlecenia i o dzieło wynagrodzenie miał wypłacane na rachunek bankowy. Na rachunku było tylko wynagrodzenie, bez rozbitcia na poszczególne umowy. Ubezpieczony nigdy nie wykonywał ankiet. Ani ich nie przygotowywał, ani nie wypełniał. Przedmiotu umów zlecenia - wykonania instalacji solarnych nie wykonywał. Ubezpieczony nie otrzymał rachunków do umowy cywilnoprawnej. (zeznania M. M. (1) 00:06:32 – 00:14:03, płyta CD k. 98 w zw. z 00:07:41 – 00:16:24, płyta CD k. 176)

M. R. jest instalatorem i posiada wiedzę pozwalającą mu na stwierdzenie, gdzie można zamontować instalację solarną.

(okoliczność bezsporna)

M. R. od dnia 26 listopada 2018 r. do 25.02.2019 r. był zatrudniony w (...) spółka z o.o. na umowę o pracę jako monter - instalator.

(umowa o pracę k. 62).

(...) spółka z o.o. sp. k. zawarła w dniu 26.11.2018 r. z M. R. umowę zlecenia na okres od 26.11.2018 r. do 31.12.2018 r., której przedmiotem było: wykonanie usługi serwisowej i konserwacji systemów solarnych na terenie wyznaczonych gmin wskazanych przez zleceniodawców z wynagrodzeniem 350 zł/szt. brutto wykonanej usługi serwisowej płatne w ciągu 10 dni po przyjęciu zleconej pracy i wystawieniu rachunku przez zleceniobiorcę.

(umowa zlecenia k. 61)

(...) spółka z o.o. zawarła z M. R. w dniu 31.10.2018 r. na okres do 25.11.2018 r., w dniu 22.10.2018 r. na okres do 31.10.2018 r. umowy o dzieło, których przedmiotem było: „opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów PV na budynkach mieszkalnych” za wynagrodzeniem w wysokości odpowiednio: 4.001,00 zł brutto, 999,00 zł brutto. Strony ustaliły, że wynagrodzenie będzie płatne w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

(umowa k. 62 verte - 63)

Brak było możliwości rozróżnienia czynności wykonywanych przez zainteresowanych na podstawie umowy o pracę a na podstawie umów cywilnoprawnych. **Czynności, świadczone na podstawie spornych umów, były wykonywane w tym samym czasie i miejscu co umowa o pracę dla płatnika.** (zeznania M. M. (1) 00:06:32 – 00:14:03, płyta CD k. 98 w zw. z 00:07:41 – 00:16:24, płyta CD k. 176, protokół kontroli płyta CD k. 44, zeznania świadka M. K. 00:31:59, płyta CD k. 98, zeznania świadka K. W. 00:47:06 – 00:59:10, płyta CD k. 98)

Płatnik składek nie zgłosił z A. K. do ubezpieczeń społecznych z tytułu spornej umowy o dzieło, ani nie rozliczył i nie odprowadził należnych z tego tytułu składek. Natomiast odnośnie do : M. M. (1), M. T. i M. R., w spornych okresach, płatnik naliczył i rozliczył za w/w składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, jedynie z tytułu umowy o pracę. Płatnik nie naliczył i nie rozliczył za tych zainteresowanych składek na te ubezpieczenia od wynagrodzeń wypłacanych z tytułu umów zlecenia.

(okoliczności bezsporne)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w okresie od 16.12.2019 r. do 20.03.2020 r. przeprowadził kontrolę wykonywania zadań i obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych przez płatnika (...) Sp. z o.o. objęto okres działalności w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2018 r. W trakcie kontroli zbadano również opisane wyżej umowy zlecenia/ o dzieło.

(protokół kontroli ZUS - płyta CD k. 44)

Powyższy stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy, na podstawie ww. dokumentów, zgromadzonych w aktach kontroli ZUS oraz przedłożonych w toku postępowania sądowego. Ich autentyczność nie była kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu, stąd też uznano je za wiarygodny materiał dowodowy. Wzrost wiarygodności, Sąd Okręgowy przyznał także zeznaniom M. M. (1) oraz świadków, które wzajemnie ze sobą korelowały i były zbieżne ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją. M. M. (1), w swoich zeznaniach, nie pomijał żadnych okoliczności, zdając pełną relację z przebiegu zdarzeń, w związku z wykonywaniem przez niego spornych umów. Dodatkowo Sąd Okręgowy, orzekając, oparł się na dowodach z dokumentów w postaci protokołu kontroli sporządzonej przez organ rentowy. W ocenie Sądu było to w zaistniałych okolicznościach możliwe i nie prowadziło do obejścia zasady bezpośredniości przeprowadzania dowodów, tym bardziej, że żadna ze stron procesu nie zakwestionowała prawdziwości wyjaśnień złożonych przez płatnika, w toku postępowania kontrolnego prowadzonego przez ZUS, a spór ma wyłącznie charakter prawny.

Część powołanych dokumentów, była też znana Sądowi Okręgowemu, z urzędu [notaryjnie] , albowiem przed tut. Sądem toczyło się i toczy szereg spraw z odwołania płatnika składek od decyzji dotyczących oskładkowania spornych umów.

Płatnik nie kwestionował rachunkowych wyliczeń podstaw wymiaru składek i przyjętych okresów. Natomiast, strony, z ustalonego w zakresie koniecznym dla rozstrzygnięcia sprawy, stanu faktycznego, wywodziły odmienne skutki prawne, ta zaś kwestia należy do oceny prawnej zebranego w sprawie materiału dowodowego, czego Sąd dokona poniżej w ramach rozważań prawnych.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 235² § 1 pkt. 2 kpc, pominął wnioski dowodowe w zakresie przesłuchania w charakterze świadków: D. W., M. C. oraz Prezesa Zarządu M. P.. Dotychczas zgromadzony materiał dowodowy okazał się w pełni wystarczający dla wydania rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie.

Podkreślić należy, że zarówno Prezes Zarządu (...) Sp. z o.o. – M. P. jak i zainteresowani: M. T., M. R. i A. K. pomimo prawidłowego wezwania, parokrotnie nie stawili się na terminie rozprawy bez usprawiedliwienia swego niestawiennictwa, pozbawiając się możliwości złożenia zeznań, a zatem, dodatkowych jeszcze , możliwości dochodzenia swoich racji przed Sądem.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania, jako niezasadne, podlegają oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że powstały spór sprowadzał się min. do ustalenia czy łącząca płatnika (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i **A. K.** umowa cywilnoprawna miała charakter umowy o dzieło, czy też umowy o świadczenie usług. Miało to istotne znaczenie dla określenia, czy A. K. powinien zostać objęty – w okresie

określonym w zaskarżonej decyzji – ubezpieczeniami społecznymi, z obowiązkiem odprowadzenia przez płatnika stosownych składek.

Stosownie do treści **art. 6 ust. 1 pkt 4** ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 423, dalej ustawa systemowa) obowiązkowo ubezpieczeniem emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem **art. 8 i 9**, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej były osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4. Natomiast, zgodnie z **art. 12 ust. 1** ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegały osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym nie podlegała, natomiast, osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło.

Z mocy **art. 13 pkt. 2 ustawy** systemowej zleceniobiorcy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają od dnia oznaczonego w umowie, jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Stosownie **do art. 36 ust. 1** ustawy systemowej, każda osoba, objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym, podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązkiem płatnika składek – z **mocy art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1** ustawy systemowej – jest obliczanie, rozliczanie i opłacanie należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy oraz przesyłanie w wyznaczonym terminie deklaracji rozliczeniowej, imiennych raportów miesięcznych oraz opłacanie składek za dany miesiąc.

Zgodnie z **art. 18 ust. 1 i 3** ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, stanowi przychód, o którym mowa w **art. 4 pkt 9** (to jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia), jeżeli w umowie określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie. Natomiast **art. 20 ust. 1** ustawy systemowej stanowi, iż podstawę wymiaru składek ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem **ust. 2**.

Zgodnie z **art. 81 ust. 1, 5, 6 ustawy** z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2020 roku, poz. 1398) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, zatrudnionych na podstawie umowy o świadczenie usług, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe tych osób, bez stosowania ograniczeń o których mowa w **art. 19 ust. 1** ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Jakkolwiek w polskim prawie obowiązuje zasada swobody zawierania umów, to jednak w postępowaniu przed Sądem dopuszczalne jest badanie rzeczywistego charakteru prawnego łączącej strony umowy. W szczególności, Sąd ma obowiązek badać, czy dane postanowienia, zawarte w umowie, czy też okoliczności, związane z jej wykonywaniem nie wskazują, że strony, zawierając danego rodzaju umowę, nie wykroczyły poza granice swobody kontraktowej, wyznaczonej, zgodnie z **art. 353¹ k.c.** m.in. przez kryteria właściwości – natury stosunku prawnego, wynikającego z zawartej umowy.

W tej sytuacji, najistotniejszym, zadaniem Sądu, okazała się ocena rzeczywistego charakteru czynności wykonywanych przez zainteresowanego na rzecz płatnika i ustalenie, czy wykonał on określone „dzieło”, czy też tylko świadczył na jego rzecz usługi, o charakterze zbliżonym do zlecenia.

Dokonując oceny, zawartej przez płatnika, umowy z zainteresowanym należy wskazać, że zarówno umowa zlecenia jak i umowa o dzieło to podstawowe kontrakty usługowe, konkurencyjne w stosunku do umowy o pracę. Różnica

między tymi dwoma rodzajami umów jest dla podmiotów zatrudniających bardzo istotna, bowiem wiąże się z różnymi konsekwencjami prawnymi, a także finansowymi. I tak np. podczas, gdy umowy o dzieło rodzą określone obowiązki z punktu widzenia ubezpieczeń społecznych odnośnie naliczania i odprowadzania składek ubezpieczeniowych tylko wówczas, gdy są zawierane z własnymi pracownikami, to umowy zlecenia pociągają za sobą skutki ubezpieczeniowe bez względu na to, z kim są zawierane - z własnym pracownikiem, czy z osobą z zewnątrz (art.6 ust.1 punkt 4 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zatem, jeśli dana umowa zostanie błędnie uznana nie za umowę o dzieło, ale za umowę zlecenia, to naliczenie, w stosunku do niej, składek na ubezpieczenia społeczne, będzie niedozwolone, podobnie jak brak naliczenia składek w przypadku umowy zlecenia, która niewłaściwie została zakwalifikowana jako umowa o dzieło.

Stosownie do treści **art. 734 § 1 k.c. przez** umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zgodnie z treścią przepisu art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Ma to miejsce wtedy, gdy przedmiotem umowy jest dokonywanie czynności faktycznych, natomiast umowa taka nie jest unormowana w przepisach dotyczących innych umów np. agencyjnej, komisji itp. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 8 października 2013 roku, III AUa 401/13)

Zgodnie zaś z treścią **art. 627 k.c.** przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Umowę o dzieło zalicza się do kategorii „umów rezultatu” i przeciwstawia umowie zlecenia - jako „umowie o staranne wykonanie usługi”. W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu.

Celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie) lub zaniechanie, które przy zachowaniu określonej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu, pozostające poza zakresem obowiązków świadczącego. Przy umowie o dzieło chodzi o coś więcej, o osiągnięcie określonego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności. Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie, w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest więc odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności. Przedmiotem umowy o dzieło, w ujęciu Kodeksu cywilnego, jest więc przyszły, z góry określony, samoistny, materialny lub niematerialny, lecz obiektywnie osiągalny i w danych warunkach pewny rezultat pracy i umiejętności przyjmującego zamówienie, którego charakter nie wyklucza możliwości zastosowania przepisów o rękojmi za wady. Wymaga podkreślenia, że przedstawiony zespół cech konstytutywnych występować musi łącznie (A. Brzozowski /w:/ System prawa prywatnego, Prawo zobowiązań – część szczegółowa, Tom 7, wydanie 3, pod red. J. Rajskiego, Wydawnictwo C.H. Beck - Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2011, s. 390-391).

Tymczasem umowa zlecenia, takiego rezultatu - jako koniecznego do osiągnięcia - nie akcentuje. Elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia, nie jest, zatem, wynik, lecz starania podejmowane w celu osiągnięcia tego wyniku (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 roku, III AUr 357/93; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 26 stycznia 2006 roku, III AUa 1700/05; wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 1967 roku, I CR 500/66).

Natomiast, cechą konstytutywną dzieła jest samoistność rezultatu, która wyraża się przez niezależność powstałego rezultatu od dalszego działania twórcy oraz od osoby twórcy. Z chwilą ukończenia dzieła, staje się ono niezależną od twórcy, autonomiczną wartością w obrocie (W. Czachórski, Zobowiązania, 2007, s. 463; A. Brzozowski, Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie za wady dzieła, Warszawa 1986, s. 15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 maja 2013 roku, III AUa 1136/12).

Dokonując kwalifikacji konkretnej umowy, należy w pierwszej kolejności badać, czy świadczenie będące przedmiotem zobowiązania ma cechy dzieła. Dzieło stanowi zawsze zjawisko przyszłe, jest czymś, co w chwili zawarcia umowy nie istnieje, lecz ma dopiero powstać w jakiejś określonej przyszłości. Rezultat, na jaki umawiają się strony, musi być z góry określony i może przyjmować zarówno postać materialną jak i niematerialną. Cechą konstytutywną umowy o dzieło

jest, aby rezultat ten był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny. Dzieło musi mieć indywidualny charakter i odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego. Podkreślenia także wymaga, że celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie lub zaniechanie), która przy zachowaniu należytej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu. W umowie o dzieło chodzi zawsze o osiągnięcie umówionego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności.

W umowie zlecenia można zaś wskazać rezultat, który powinien być osiągnięty, a podejmujący zlecenie powinien podejmować starania by go osiągnąć. Jednak w odniesieniu do umowy zlecenia po pierwsze nie da się określić zamierzonego rezultatu w sposób pewny, a po drugie nie sposób przewidzieć, w jakim stopniu zostałby on osiągnięty.

W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienia doprowadziły do konkretnego, w przyszłości, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu, jako koniecznego do osiągnięcia, nie wynik zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia, to jest przedmiotem istotnym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 roku, III AUr 357/93).

Sposób wykonania dzieła, pozostawiony jest, w zasadzie, uznaniu przyjmującego zamówienie, byleby dzieło miało przymioty, ustalone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Przyjmujący zamówienie, nie ma także, co do zasady, obowiązku osobistego wykonania dzieła, chyba że wynika to z umowy lub charakteru dzieła (np. dzieło artystyczne). Ryzyko nieosiągnięcia rezultatu zawsze obciąża przyjmującego zamówienie. Przy czym, odpowiedzialność przyjmującego zamówienie w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności (wyrok Sądu Najwyższego z 28 marca 2000 roku, II UKN 386/99).

Z umową rezultatu mamy do czynienia wtedy, gdy spełnienie świadczenia przez dłużnika polega na doprowadzeniu do określonego efektu. W tego typu umowach jedynie taki stan będzie uznany za wykonanie zobowiązania. Z kolei z umową starannego działania jest związany obowiązek dłużnika działania w sposób sumienny w kierunku osiągnięcia danego rezultatu, przy czym już samo sumienne działanie jest spełnieniem świadczenia, niezależnie czy ostatecznie zostanie osiągnięty zamierzony rezultat czy nie.

Należy podkreślić, że umowę o dzieło zdefiniowano w **art. 627 k.c.** jako zobowiązanie do wykonania oznaczonego dzieła za wynagrodzeniem. Starania przyjmującego zamówienie w umowie o dzieło mają doprowadzić w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, za wynagrodzeniem zależnym od wartości dzieła (**art. 628 § 1 k.c., art. 629 k.c., art. 632 k.c.**). Umowa o dzieło zakłada swobodę i samodzielność w wykonywaniu dzieła, a jednocześnie nietrwałość stosunku prawnego, gdyż wykonanie dzieła ma charakter jednorazowy i jest zamknięte terminem wykonania. Przyjmuje się, że rezultat, o który umawiają się strony, musi być z góry określony, mieć samoistny byt obiektywnie osiągalny i pewny.

Wykonanie dzieła najczęściej przybiera postać wytworzenia rzeczy lub dokonania zmian w rzeczy już istniejącej (naprawienie, przerobienie, uzupełnienie). Takie dzieła są rezultatami materialnymi umowy zawartej między stronami, weryfikowalnymi ze względu na istnienie wad (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2000 roku, IV CKN 152/00).

Poza rezultatami materialnymi, istnieją, także, rezultaty niematerialne, które mogą, ale nie muszą być ucieleśnione w jakimkolwiek przedmiocie materialnym. W każdym razie takim rezultatem nieucieleśnionym w rzeczy nie może być czynność, a jedynie jej wynik, dzieło bowiem musi istnieć w postaci postrzegalnej, pozwalającej nie tylko odróżnić je od innych przedmiotów, ale i uchwycić istotę osiągniętego rezultatu. Dzieło musi być możliwe do zweryfikowania już na etapie podpisania umowy, musi mieć charakter niestandardowy, niepowtarzalny, wypełniać kryterium twórcze, indywidualne.

Ponadto wskazać należy, że umowa o dzieło nie polega wykonywaniu powtarzalnych czynności, ale na osiągnięciu określonego rezultatu. Szereg kolejnych czynności, które składają się na zorganizowany cykl produkcyjny, nawet jeśli

prowadzi do wymiernego efektu, nie może być rozumiany jako jednorazowy rezultat i kwalifikowany jako realizacja umowy o dzieło.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z 16 czerwca 2014 roku (III AUa 799/14) trafnie wykazał, że istotą umowy o dzieło jest doprowadzenie do konkretnego, jednostkowego rezultatu z góry ustalonego przez strony. W odróżnieniu od pracowniczego, czy usługowego zatrudnienia umową o dzieło mogą być więc objęte jedynie incydentalne prace (wpadkowe,) dla wykonania których nie jest wystarczająca staranna praca, lecz wymagane jest osiągnięcie wymiernego, jednorazowego efektu. Bieżąca działalność podmiotu nie może odbywać się w formie realizowania jednostkowych umów o dzieło na poszczególne cykle działalności. Cywilnoprawna umowa o dzieło nie stanowi, bowiem, podstawy prawnej dla zatrudniania osób przy zwykłej działalności podmiotu; w takiej sytuacji mamy do czynienia, w istocie z zatrudnianiem pracowników, ze wszystkimi rygorami wynikającymi z kodeksu pracy, a co najwyżej, dla wykonania doraźnych usług, z zatrudnieniem zleceniobiorców. Wymaga też podkreślenia, że korzyści z zatrudnienia pracowników czerpią nie tylko sami zatrudnieni i pracodawca (co prawda mniejsze niż przy zatrudnieniu wykonawców dzieł), ale też państwo. Stąd, nawet gdy strony umowy o dzieło nie są zainteresowane inną formą prawną niż umowa o dzieło, bo dysponują już tytułem do ubezpieczeń społecznych, to i tak umowa o dzieło, realizowana w warunkach pracy odbywanej w bieżącym cyklu działalności podmiotu, jest nieważna. Dzieje się tak, ponieważ warunki jej realizacji nie odpowiadają naturze prawnej tego rodzaju umowy, a nadto jest zawierana z pokrzywdzeniem interesów państwa, na rzecz którego w określonych sytuacjach faktycznych każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie (**art. 84. Konstytucji RP**).

Od umowy o dzieło odróżnić należy umowę o świadczenie usług (**art. 750 k.c.**), do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Spełnieniem świadczenia jest samo działanie w kierunku osiągnięcia danego rezultatu. Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z 26 stycznia 2006 roku (III AUa 1700/05), stwierdził, że jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z 3 listopada 2000 roku, IV CKN 152/00).

Wymaga podkreślenia, że – na zasadach wynikających z kodeksu cywilnego (**art. 471 k.c.**) - wykonujący usługę również odpowiada za należyte wykonanie zobowiązania. Sam fakt więc, że zleceniodawca przeprowadza kontrolę jakości wykonania usługi (innymi słowy bada zachowanie przez usługodawcę należytej staranności) nie stanowi o tym, że czynność taka stanowi sprawdzian umówionego rezultatu na istnienie wad fizycznych i przemawia za zakwalifikowaniem umowy jako umowy o dzieło.

Nadzór nad wykonywaniem czynności przewidzianych umową, oraz określenie miejsca i sposobu pracy typowe są raczej dla umowy o świadczenie usług, gdzie liczy się bieżąca staranność pracy i wykonywanie poszczególnych czynności zgodnie ze wskazaniem kontrahenta i w sposób przez niego oznaczony, nie zaś dla umowy o dzieło, gdzie liczy się jedynie rezultat w postaci wykonanego dzieła. W przypadku umowy o dzieło występuje większa swoboda organizacyjna wytwórcy.

Sąd miał na uwadze, iż w sprawach o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym, w których organ rentowy kwestionuje prawidłowość zawarcia umowy o dzieło, zasada swobody umów wyrażona w art.3531 k.c. nie może zniwelować zasady podlegania ubezpieczeniu społecznemu, bowiem ta ostatnia należy do norm o charakterze *ius cogens* (wyrok Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2017 roku, II UK 518/15). Oznacza to też, że w powyższym kontekście decydującej wagi nie można przypisać treści oświadczeń woli stron, zwłaszcza że sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami cywilnymi w ujęciu formalnym (art.1 k.p.c.). Aspekt oświadczenia woli, w przypadku ustalania podlegania ubezpieczeniu społecznemu, należy traktować jako jeden z czynników równorzędnych branych pod uwagę w tym procesie.

Odnosząc powyższe rozważania do spornej umowy zawartej z zainteresowanym, w ocenie Sądu, umowa ta nie odpowiada w jej wykonaniu umowie o dzieło.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy zważył, że przedmiot badanej umowy określony nieprecyzyjnie, nie został zindywidualizowany oraz ustalony w sposób obiektywnie weryfikowalny.

Strony, w pisemnej umowie, posłużyły się terminami bardzo ogólnymi, wskazując że przedmiotem umów łączących strony ma być „wykonanie instalacji solarnych w obiektach mieszkalnych z wykorzystaniem materiałów zleceniodawcy niezbędnych do ich wykonania w miejscowościach wskazanych przez zleceniodawcę”. (k. 58 – 58 verte). Nie sprecyzowano na czym miało polegać to wykonanie instalacji solarnych, czy też do jakiego ewentualnie wyniku/rezultatu miały wykonywane przez zainteresowanego prace doprowadzić. Nie wskazano również, ile instalacji solarnych w ramach spornych umów ma opracować zainteresowany. Jest to istotne o tyle, że umowa o dzieło jako umowa rezultatu musi zawierać kryteria, w oparciu o które możliwa będzie weryfikacja jej wykonania. Oznacza to, że wykonujący musi wiedzieć w oparciu o jakie przesłanki (parametry) dane dzieło ma być wykonane. Przesłanki te muszą mieć charakter cech indywidualnych. Sąd zważył, że brak indywidualizacji przedmiotu analizowanej umowy, był poniekąd zamierzony przez płatnika. Sam płatnik w postępowaniu przed organem rentowym przyznał też, że nie można było z góry przewidzieć ile i jakie projekty techniczne w ogóle powstaną, bo umowy o dzieło były zawierane zanim (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa zawarła ostateczną umowę w ramach zamówień publicznych z gminą na wykonanie usługi montażu instalacji solarnej w budynkach na terenie danej gminy.

Należy w tym miejscu podkreślić, że to od podmiotu, który zawodowo i zarobkowo trudni się określoną działalnością gospodarczą (przedsiębiorcy) i który zarazem zatrudnia szereg osób, potrzebnych mu do prowadzenia działalności należy oczekiwać szczególnej staranności, przejawiającej się m.in. w dołożeniu wszelkich starań, by jak najlepiej i jak najdokładniej, w sposób niepozostawiający miejsca na żadne wątpliwości ustalić z zatrudnianą osobą warunki wykonywania przez nią pracy, tak aby było pewne, że osoba ta wszystko w sposób należyty zrozumiała. Od profesjonalnego podmiotu gospodarczego należałoby oczekiwać, że jeżeli chciał, aby zainteresowany wykonał na jego rzecz konkretne „dzieło”, to winien opisać je w taki sposób, aby wykonawca z całą pewnością wiedział co, kiedy, w jaki sposób i za ile ma wykonać.

Sąd Okręgowy podziela pogląd zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z 2 czerwca 2017 roku (II UK 147/16), zgodnie z którym przedmiot umów z udziałem profesjonalisty stanowi elementarną cechę kontraktu opisanego w treści art. 627 k.c. Powinien on być oznaczony in concreto, ściśle według schematu właściwego dla danego rodzaju umowy, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności i oczywistości jego powstania z racji określonych umiejętności, cech osobistych wykonawcy. Ułomna konstrukcja przedmiotu umów nie rodzi żadnego domniemania (faktycznego ani prawnego), że chodzi wyłącznie o uzyskanie konkretnego rezultatu. Ten bowiem może być osiągnięty w toku wykonania różnych rodzajów umów. Wynika z tego, że na gruncie ubezpieczenia społecznego umowa, której przedmiot został przez profesjonalistę określony nieprecyzyjnie, nie może być kwalifikowana jako wyjątek od reguły, usprawiedliwiający fakt niepodlegania ubezpieczeniu społecznemu.

Nie bez znaczenia dla oceny spornego stosunku zobowiązaniowego pozostaje też fakt, że w ramach badanych umów w rzeczywistości świadczenie zainteresowanego A. K. sprowadzało się wyłącznie do montażu instalacji solarnych. Zainteresowany żadnej dokumentacji technicznej nie sporządzał. Okoliczności te w ocenie Sądu świadczą o tym, że czynności wykonywane przez zainteresowanego były usługami, świadczonymi na zasadzie starannego działania, nie stanowiły natomiast czynności zmierzających do realizacji dzieła.

Sąd Okręgowy zważył, że w orzecznictwie podkreśla się, że umowę której przedmiotem są usługi w szerokim tego słowa znaczeniu nie można uznać za umowę o dzieło, lecz umowę o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o umowie zlecenia (wyrok Sądu Najwyższego z 9 lipca 2008 roku, I PK 315/07). W wyroku z 19 marca 2008 roku (I ACa 83/08) Sąd Apelacyjny w Poznaniu trafnie wyjaśnił, że wykonywanie powtarzalnych czynności – usług w pewnym przedziale czasowym, nie może zostać zakwalifikowane jako umowa o dzieło z uwagi na ciągłość czynności. Podobnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 6 kwietnia 2011 roku (II UK 315/10) podkreślając, że okoliczność wykonywania umowy o współpracy mającej za przedmiot powtarzalne i takie same usługi, świadczone systematycznie, za stałym wynagrodzeniem (nawet ograniczone do danej branży), nie pozwala uznać, że są wykonywane odrębne (indywidualne) umowy o dzieło. Co prawda wskazany wyrok Sądu Najwyższego został wydany w odmiennym

stanie faktycznym – dotyczył pracy tłumacza – jednakże zdaniem Sądu znajdował odpowiednie odniesienie do analizowanego przypadku.

Co więcej, na podstawie całokształtu materiału dowodowego Sąd ustalił, że poprzez pracę zainteresowanego nie powstawał de facto żaden nowy, zindywidualizowany wytwór. Sąd zważy, że zainteresowany nie opracował w rzeczywistości żadnej dokumentacji technicznej, lecz zajmował się wyłącznie montażem instalacji solarnych. O ile można sobie wyobrazić, że w konkretnym przypadku wykonanie pewnych prac związanych z wykonaniem projektu technicznego może stanowić dzieło w rozumieniu art. 627 k.c., to jednak, w przedmiotowej sprawie, płatnik (a to na nim, zgodnie z regułą wynikającą z art. 6 k.c., spoczywał ciężar dowodu, że strony zawarły umowę o dzieło) nie dowiódł, że zlecane zainteresowanemu czynności miały szczególny charakter. Wręcz przeciwnie – z treści umowy wynikało jednoznacznie, że zainteresowany miał wykonywać jedynie montaż instalacji solarnych. Nie można, więc, przyjąć, aby zamawiający wymagał od wykonawcy osiągnięcia konkretnego, indywidualnie oznaczonego wytworu, który poddawałby się sprawdzianowi w aspekcie wykonania umowy zgodnie z zamówieniem, a jedynie wykonania pewnych czynności, co nie przesądza o ich wykonywaniu w ramach umowy o dzieło. Z tak określonego w spornej umowy celu nie mógł wynikać obiektywnie osiągalny i pewny rezultat. Chodziło tu, jedynie, o wykonanie określonej, technicznej, a nie twórczej czynności bez względu na to, jaki rezultat ta czynność przyniesie. W konsekwencji przedmiotem badanej umowy była określona czynność (czynności), a nie jej wynik, co przesądza o jej kwalifikacji jako umowy starannego działania - umowy o świadczenie usług (art. 750 k.c.).

Tym samym, nie można uznać, aby, w analizowanym przypadku, strony oznaczyły dzieło, jak wymaga tego przepis art. 627 k.c. W umowie łączącej z A. K. z płatnikiem, nie zastrzeżono chociażby ile miałyby założyć instalacji solarnych i jaki końcowy rezultat ma zostać osiągnięty w wyniku podjętych przez zainteresowanego czynności. Taki brak kryteriów, określających pożądaną przez zamawiającego, wynik umowy, musi prowadzić, zdaniem Sądu, do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego było wykonywanie określonych czynności, a nie ich rezultat.

Nie jest, także, możliwe ustalenie, w jaki sposób sprawdzano prawidłowość przygotowania i wykonania dzieła przez zainteresowanego, a w rezultacie jakimi wadami fizycznymi mógłby być obciążany rezultat pracy zainteresowanego i w oparciu o jakie kryteria należałoby oceniać wystąpienie takich ewentualnych wad. Takie określenie przedmiotu dzieła nie poddaje się zatem ocenie na istnienie wad fizycznych. Płatnik nie określił chociażby ogólnie swoich oczekiwań co do liczby wykonanych instalacji solarnych. Brak ustalenia w umowie tych parametrów uniemożliwia weryfikację domniemanego dzieła, pod kątem prawidłowości wykonania. Z tych względów nie można zakwalifikować umowy zawartej z zainteresowanym A. K. jako umowy o dzieło, albowiem w ocenie Sądu, jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 14 grudnia 2017 roku, III AUa 476/17). Sprawdzian taki jest zaś niemożliwy do przeprowadzenia, jeśli strony nie określiły w umowie cech i parametrów indywidualizujących dzieło. Taki brak kryteriów określających pożądaną przez zamawiającego wynik (wytwór) umowy prowadzi do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego jest wykonanie określonych czynności, a nie ich rezultat.

Sąd Okręgowy zważył też, że sam fakt, iż wykonane przez zainteresowanego prace były weryfikowane przez zlecającego nie oznacza, że wykonywał on te czynności w ramach umów o dzieło. Podkreślić należy, że – na zasadach wynikających z Kodeksu cywilnego (art. 471 k.c.) – wykonujący usługę również odpowiada za należyte wykonanie zobowiązania.

Ubezpieczony wykonał szereg czynności faktycznych - przyjeżdżał on na miejsce konkretnej posesji i kładł, na dachu, konstrukcję aluminiową, na której były następnie montowane panele oraz rozprowadzał kable od instalacji. Również te okoliczności wskazują, że zainteresowany wykonywał czynności na podstawie umowy o świadczenie usług.

Istotny jest również sposób określenia wysokości, należnego ubezpieczonemu, wynagrodzenia za wykonywane czynności.

W umowie wskazano, że ubezpieczonemu przysługuje wynagrodzenie za czynności, polegające na wykonywaniu instalacji solarnych. W odniesieniu zaś do umowy o dzieło istnieje związek wynagrodzenia z samym dziełem - jego

wartością, a nie jak w przypadku usługi - z jej ilością, jakością i rodzajem. Generalnie wynagrodzenie z umowy o dzieło określa się w sposób ryczałtowy lub kosztorysowy. Wynagrodzenie w przypadku umów o dzieło musi być wynagrodzeniem odnoszącym się ostatecznie do określonego w umowie końcowego efektu pracy. Rezultatem nie może być przy tym czynność, a jedynie wynik tej czynności. Wysokość wypłaconego zainteresowanemu wynagrodzenia (jak i wysokość wynagrodzenia wskazanego wprost w umowie) w żadnej mierze nie pozwalała na weryfikację osiągnięcia przez zainteresowanego wskazanego w umowie rezultatu („dzieła”), które wykonywał zainteresowany, co uzasadnia przyjęcie, że miernikiem ustalonego i wypłaconego zainteresowanemu wynagrodzenia była wyłącznie ilość i jakość wykonywanych czynności, nie zaś ich ostateczny, określony z góry rezultat. To, zaś, wskazuje na zapłatę za umowę starannego działania. Wynagrodzenie ukształtowane było w sposób charakterystyczny dla umów o świadczenie usług, a nie dla umowy o dzieło, nie mając związku z żadnym konkretnym dziełem.

W opisanym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, że celem, zawartych przez strony umów, nie było wykonanie konkretnych, z góry określonych „dzieł”. Co istotne, płatnik nie przedstawił dowodów wskazujących na okoliczność, że prace wykonywane przez zainteresowanego wykraczały poza klasycznie rozumianą usługę. Przeciwnie, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy przemawiał za uznaniem, że A. K. nie wytwarzał dzieł, w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego. W ocenie Sądu, czynności, będące przedmiotem spornych umów, nie mogą być uznane za czynności przynoszące konkretny i zindywidualizowany rezultat, możliwy do obiektywnej weryfikacji. Nie jest możliwe określenie - a co więcej nie określa tego umowa- jaki rezultat materialny (rzecz, czy zespół rzeczy) lub niematerialny miałyby powstać w efekcie wykonywania tych czynności (innymi słowy, co miałyby stanowić dzieło). W istocie zawarte umowy kładły nacisk nie na pożądany efekt pracy osoby je wykonującej, lecz na to, że w określonym czasie miała ona wykonać konkretne prace. To, zaś, sprowadza się do wniosku, że celem zawartych umów było wykonanie przez zainteresowanego ogólnie pojętych czynności, a nie określony rezultat tych czynności. Takiemu zobowiązaniu nie można przypisać cech essentialia negotii umowy o dzieło, a oczekiwania stron, towarzyszące zawieraniu i wykonywaniu tych umów nazywanych przez strony umowami o dzieło, mogły się zrealizować wyłącznie jako elementy innej umowy - umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, które są regulowane w art. 750 k.c.

Tym samym, w ocenie Sądu, czynności, podlegające ocenie, w niniejszym postępowaniu, były realizowane w ramach umowy starannego działania, mającej charakter umowy zlecenia (umowy o świadczenie usług). Treścią zobowiązania A. K. nie był konkretny wynik odpowiadający pewnym z góry ustalonym warunkom, lecz wykonywanie określonych czynności wynikających z realizowanych przez płatnika usług. Za wykonane czynności, A. K., otrzymał umówione wynagrodzenie.

Zdaniem Sądu, nie można, każdego wyniku określonych czynności, wykonanych przez daną osobę, sprowadzać do dzieła, na gruncie prawa cywilnego i prawa ubezpieczeń społecznych, które nie rodzi obowiązku zapłaty składek na te ubezpieczenia. Dzieło takie, bowiem, ma przynieść trwały efekt i jednocześnie ma mieć w pewnym stopniu niepowtarzalny charakter.

Wobec powyższego, wykonywanie pracy przez ubezpieczonego, na podstawie zakwestionowanych umów, rodziło dla niego tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych na podstawie ustawy systemowej.

W toku postępowania, skarżący nie kwestionował, ustalonej w decyzji podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy systemowej, stanowi zaś osiągnięty na podstawie umów przychód.

Odnosnie, zaś, ubezpieczonych: **M. M. (1), M. T. i M. R.**, to spór sprowadzał się do ustalenia, czy od wynagrodzeń wypłacanych z tytułu umowy zlecenia jakie w/w zawarli z (...) Sp. z o.o. sp. k. i z (...) Sp. z o.o. płatnik winien naliczyć i rozliczyć, za tych ubezpieczonych, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

W myśl **art. 8 ust. 1, ust. 2a** ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.) za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy a także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą z

którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Stosownie do treści przepisu **art. 4 pkt 2a** ustawy systemowej, płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne jest pracodawca – w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi. W świetle powyższego przepisu, składki na ubezpieczenie społeczne za pracownika (**art. 6 ust. 1 pkt 1** ustawy systemowej) odprowadza pracodawca, a za zleceniobiorcę/osobę świadczącą usługi (**art. 6 ust. 1 pkt 4** ustawy systemowej) zleceniodawca.

Stosownie do treści przepisów **art. 18 ust. 1 i ust. 2 ustawy** o systemie ubezpieczeń społecznych w związku § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych osiągniany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z wyjątkiem składników wynagrodzenia wymienionych w § 2 powołanego wyżej rozporządzenia.

Zgodnie zaś z dyspozycją przepisu art. 18 ust. 1a powołanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w przypadku osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy zlecenia.

Stosownie do treści art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Zgodnie z art. 81 ust. 1, ust. 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018r., poz. 1510 ze zm.), podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne m. in. dla pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników składek ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się wyłączeń wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Przedmiotem rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie odnośnie ubezpieczonych: **M. M. (1), M. T. i M. R.** było ustalenie, czy wobec tych zainteresowanych, zatrudnionych w (...) Sp. z o.o. oraz w (...) Spółce z o.o. na podstawie umowy o pracę i wykonujących zlecenie zgodnie z umowami zawartymi przez niego z (...) Sp. z o.o. sp. k. i (...) Sp. z o.o. ma zastosowanie przepis art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych .

Jednocześnie Sąd zważył, że mimo, iż z wykładni funkcjonalnej powołanego wyżej przepisu wynika, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych, to jednak przepis ten, w szczególności w zakresie dotyczącym „wykonywania pracy na podstawie umów cywilnoprawnych przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy" nie może być interpretowane w całkowitym oderwaniu od przepisów kodeksu pracy.

Badając stanowiska zajęte przez strony w niniejszym postępowaniu Sąd Okręgowy miał też na względzie, że choć teza uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 roku (I UZP 6/09, OSNP 2010/3-4/46 - w oderwaniu od jej uzasadnienia – wskazywałaby, co prawda na objęcie pracodawcy obowiązkiem zapłacenia składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe pracownika w każdej sytuacji, gdy pracownik wykonuje na jego rzecz

pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią, to jednak w uzasadnieniu tej uchwały, podobnie jak w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 lutego 2010 roku (I UK 259/09, LEX nr 585727) Sąd Najwyższy zawarł sugestię, iż art. 8 ust. 2a ustawy systemowej ma odniesienie „do pracy wykonywanej na rzecz pracodawcy” powiązanej funkcjonalnie i miejscowo.

Przypomnieć w tym miejscu wypada, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej został dodany przez art. 1 pkt 4 lit. b ustawy z dnia 23 grudnia 1999 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1256) i obowiązuje od dnia 30 grudnia 1999 roku. Przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wprowadził wyjątek od reguły przyjętej w art. 9 ust. 1 ustawy systemowej, że umowa zlecenia jest zwolniona z obowiązku ubezpieczenia społecznego w sytuacji, gdy występuje u tej samej osoby obok umowy o pracę. Wolą ustawodawcy było objęcie ubezpieczeniem tej grupy osób, z którymi pracodawca zawierał umów cywilnoprawne celem uniknięcia ponoszenia zwiększonych kosztów, np. w związku z pracą w godzinach nadliczbowych. Wykładnia funkcjonalna, w uznaniu Sąd Okręgowego, wskazuje na to, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej dotyczy co do zasady takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym, że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej niż umówiona (art. 42 § 4 k.p.) i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy.

Podkreślić należy, iż celem tego przepisu było objęcie ochroną pracowników, którzy na rzecz swojego pracodawcy wykonywali inne czynności, niż wynikające z umowy o pracę, na podstawie umowy cywilno – prawnej. Przepis ten nie miał dotyczyć, w sposób bezpośredni, sytuacji z jaką mamy do czynienia w niniejszej sprawie, bowiem zachowanie pracodawcy polegające na zatrudnieniu swoich pracowników przy wykonywaniu tych samych czynności co na podstawie umowy o pracę, w oparciu o umowy cywilno-prawne w celu uniknięcia obowiązku wypłaty wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, jako działanie zmierzające do obejścia prawa w ogóle nie podlega ochronie.

Na mocy art. 58 § 1 kc czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy.

Według Sądu Okręgowego nie zasługuje na ochronę prawną strategia kadrowo-płacowa (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. mająca na celu obniżenie kosztów pracy poprzez oczywiste naruszenie uprawnień pracowników do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych. Nie ulega wątpliwości, iż swym działaniem płatnik naruszył art. 151¹ kodeksu pracy, zgodnie z którym pracownik za pracę w godzinach nadliczbowych powinien mieć wypłacane wynagrodzenie w wysokości 150 % lub 200 % stawki godzinowej. Jednak nie dość, że (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. naruszyły przepisy kodeksu pracy, to również uchybiły obowiązkowi składkowemu. Za godziny pracy świadczone na podstawie umów zlecenia zawartych ze (...) Sp. z o.o. sp. k. i (...) Sp. z o.o. wnioskodawcy nie odprowadzili żadnych składek, jednocześnie wynagradzając pracowników wedle ich normalnego kwotowego wynagrodzenia. A zatem w niniejszej sprawie koszt pracy każdej nadgodziny był dla (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. nawet niższy, niż godziny pracy w ramach normalnego czasu pracy. Bowiem stawka dla pracownika była jednakowa a dodatkowo płatnik unikał obowiązku składkowego. Sąd nie ma wątpliwości, że było to zamierzone omijanie przepisów prawa pracy oraz ubezpieczeń społecznych.

Sąd jedynie na marginesie pragnie zauważyć, że w sytuacji, w której wnioskodawca dążył do uniknięcia wypłaty wynagrodzenia według stawki dla godzin nadliczbowych, wystarczające było zatrudnienie nowych pracowników. Wprawdzie, zdaniem Sądu, szybkie uzupełnienie zatrudnienia pracownikami spoza zakładu pracy, tylko do prac wykonywanych w określonych okresach, niejednokrotnie ustalanych z dnia na dzień nie jest sprawą łatwą do zorganizowania. Nie oznacza to jednak prawa dla pracodawcy do obchodzenia przepisów prawa o pracy w godzinach nadliczbowych, a co za tym idzie, w żadnym wypadku nie jest dopuszczalne ominięcie zobowiązań składkowych.

Przesłanką decydującą o uznaniu za pracownika osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz swojego pracodawcy, jest to, że w ramach takiej umowy, wykonuje faktycznie pracę dla swojego pracodawcy przez co uzyskuje

on rezultaty jego pracy. Ustawodawca używając w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrotu „działać na rzecz” posłużył się nim w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyją rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 i n. k.c.).

W przepisie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrot ten opisuje sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, czyli:

- 1) umowy o pracę,
- 2) umowy zlecenia między pracownikiem, a osobą trzecią
- 3) umowy o świadczenie usług między pracodawcą i zleceniodawcą.

Pracodawca w wyniku umowy zawartej ze zleceniodawcą przyjmuje w ostatecznym rozrachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy przez zleceniobiorców, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/ świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą (vide I. J. - J. „Konstrukcja uznania za pracownika w prawie ubezpieczenia społecznego”, (...) 2011/8/22-28).

Także w przypadku, gdy umowa cywilnoprawna jest zawarta nie bezpośrednio z pracownikiem, ale z osobą trzecią i dopiero ten "zewnętrzny" podmiot zawiera umowę cywilnoprawną z pracownikiem, to jednak pracodawca jest płatnikiem składek, pomimo, że fizycznie wynagrodzenie wypłaca ów podmiot trzeci. Za taką interpretacją przemawia to, że art. 8 ust. 2a u.s.u.s. nakazuje traktować takiego zainteresowanego jako pracownika swego pracodawcy, a dla pracownika, zgodnie z art. 4 pkt 2 lit. a u.s.u.s., płatnikiem jest właśnie pracodawca. (vide Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 czerwca 2014 r., III AUa 425/14, opubl. LEX nr 1496451)

W świetle powyższego należy podkreślić, że nie ma żadnych podstaw, aby zastosowanie przepisu art. 8 ust 2a ustawy systemowej, ograniczać tylko do sytuacji, gdy pracodawca zatrudnia swojego pracownika równoległe na podstawie umowy cywilnoprawnej. Także fikcyjne umowy zawarte przez inny podmiot w wyniku bezprawnego porozumienia pomiędzy zakładem pracy a związkami zawodowymi, zmierzające do ograniczenia kosztów działalności firmy kosztem praw pracowniczych, prowadzi do uznania nieważności takiej umowy o współpracy tych podmiotów a w miejsce nieważnych postanowień wchodzi wyżej omawiane przepisy prawa.

Konsekwencją powyższego jest konieczność opłacania przez pracodawcę składki na ubezpieczenie społeczne za osobę, z którą została zawarta umowa zlecenia, tak jak za pracownika. Stosownie do przepisu art. 32 ustawy systemowej, pracodawcę obciąża zatem także obowiązek poboru i odprowadzenia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę „uznaną za pracownika”.

Bezspornie ustalono w niniejszym postępowaniu, że zainteresowani: **M. M. (1), M. T. i M. R.** w spornych okresach, w ramach umowy o pracę zawartej z (...) Sp. z o.o. i (...) Spółką z o.o. jako montażyści – instalatorzy zajmowali się wykonywaniem montażu instalacji fotowoltaicznych. Także na podstawie umów zlecenia i o dzieło wykonywali tożsame czynności, tj. montowali instalacje fotowoltaiczne. Na podstawie umów zlecenia i o dzieło robili to samo. Czynności świadczone na podstawie spornych umów były wykonywane w tym samym czasie i miejscu co umowa o pracę dla płatnika. Ubezpieczeni korzystali z narzędzi dostarczanych przez płatnika. Wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę było im wypłacane przez płatnika, który nadzorował ich pracę. Ubezpieczeni nie otrzymali rachunków do umowy cywilnoprawnej.

Jak bezspornie zaś ustalono pracodawca ze zleceniobiorcą był powiązany funkcjonalnie, osobowo i kapitałowo, co umożliwiło wykorzystywanie przez zleceniodawcę - w zakresie - wiedzy i doświadczenia, infrastruktury technicznej, zasobów osobowych, ekonomicznych zleceniobiorcy.

Zgromadzony materiał dowodowy pozwolił Sądowi Okręgowemu ustalić w sposób jednoznaczny, że świadczenie pracy przez tych zainteresowanych odbywało się w tym samym miejscu i czasie oraz pod nadzorem tej samej osoby. Sytuacja ta niewątpliwie, w ocenie Sądu Okręgowego, wyczerpuje dyspozycję przepisu art. 8 ust 2a ustawy systemowej, a skoro tak, to stosownie do wcześniejszych rozważań, pracodawca jest również płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanych

Podkreślić należy, że stosownie do przepisu art. 66 ust 1 pkt 1a ustawy ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są pracownikami w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przy czym, w myśl przepisu art. 69 ust 1 ustawy, obowiązek ten powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych. Przepis art. 66 ust 1 pkt 1a przejmuje na grunt przepisów ustawy z dnia 27.08.2004r. konstrukcję uznania za pracownika unormowaną przepisem art. 8 ust 2a ustawy systemowej. Brak odrębnego uregulowania w tej ustawie (w szczególności w przepisach art. 85-86), kto jest płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne osoby uznanej za pracownika (w rozumieniu art. 8 ust 2a ustawy systemowej), należy odczytywać jedynie jako potwierdzające regułę wyprowadzaną z art. 32 ustawy systemowej.

Podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom zdrowotnym przez zainteresowanych w spornych okresach z tytułu umów zawartych z odwołującym, jest konsekwencją objęcia ich obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym jako osoby uznane za pracownika (art. 66 ust 1 pkt 1a ustawy w związku z art. 5 pkt 43 ustawy i art. 8 ust 2a ustawy systemowej), a nie jako zleceniobiorców (art. 66 ust 1 pkt 1e ustawy). Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 22.02.2006 r. (sygn. I UK 227/05, Lex nr 272569), objęcie ubezpieczeniem to przynależność do określonej kategorii podmiotów w razie spełniania ustawowych przesłanek, podleganie natomiast wynika z objęcia ubezpieczeniem i oznacza przyznanie prawa powiązanego z nałożeniem obowiązku. Ponieważ zainteresowani z tytułu spornych umów przynależą do kategorii osób uznanych za pracownika, podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu jak pracownicy, a w konsekwencji płatnikiem tych składek jest pracodawca, a nie zleceniodawca.

Za obciążeniem obowiązkiem rozliczania i poboru składek, łącznie na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, tylko jednego podmiotu – pracodawcy, przemawia również zasada racjonalnego działania ustawodawcy. Przyjęcie odmiennej koncepcji (dwóch płatników składek – odrębnie na ubezpieczenie społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne), skutkowałoby tym, iż to samo zdarzenie (tytuł prawny skutkujący obowiązkiem ubezpieczenia) pociągałoby „podwójne” obciążenie czasowe i ekonomiczne wywołane koniecznością prowadzenia rozliczenia, dokumentacji rozliczeniowej, poboru – nie tylko dla dwóch podmiotów (pracodawca, zleceniodawca), ale również dla ZUS.

Przypomnieć trzeba, że zgodnie z przepisem art. 81 ust 6 ustawy, podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia, emerytalne, rentowe, chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych nie będących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych. Obliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanych wymaga zatem uprzedniego wyliczenia kwoty składek na ubezpieczenie społeczne. Przypomnieć też należy, stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2007 roku, sygn. akt III UZP 4/06 (OSP 4/2008r. poz. 309), zgodnie z którym, co prawda ustawa systemowa rozróżniająca cztery ryzyka ubezpieczeniowe: emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe nie objęła ubezpieczenia zdrowotnego, to jednak należy przyjąć, że ubezpieczenie to jest też rodzajem ubezpieczenia społecznego, zaś jego odrębność wynika przede wszystkim z faktu odmiennego przedmiotu ochrony oraz odrębności organizacyjnej, ubezpieczenie zdrowotne, jest bowiem realizowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Powyższe również przemawia za tym, aby sztucznie nie tworzyć „mnogości” płatników składek w sytuacji, gdy tytułem do ubezpieczeń jest jeden (ten sam) stosunek prawny. Pracownik, zleceniobiorca, świadczący usługi, w całości finansują składki na swoje ubezpieczenie zdrowotne. W ich interesie i ich obowiązkiem, jest umożliwienie płatnikowi wywiązywanie się z terminowego rozliczania i odprowadzania składek na ubezpieczenie zdrowotne. Stosownie do przepisu **art. 193 ustawy**, kto nie zgłasza wymaganych przepisami

ustawy danych lub zgłasza nieprawdziwe dane mające wpływ na wymiar składek na ubezpieczenie zdrowotne albo udziela w tych sprawach nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawia ich udzielenia podlega karze grzywny. W świetle powołanego przepisu, w sytuacji trójkąta umów, z jakim mieliśmy do czynienia na gruncie rozpoznawanej sprawy, to obowiązkiem ubezpieczonego, jest udzielenie płatnikowi składek wszelkich niezbędnych danych pozwalających mu terminowo wywiązać się z obowiązków płatniczych wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Dodatkowo warto zauważyć, że przepis **art. 8 ust 2a** ustawy systemowej, normując konstrukcję uznania za pracownika w celu przeciwdziałania obchodzeniu prawa, z pokrzywdzeniem pracowników, w zakresie ich przyszłych uprawnień z ubezpieczenia, niewątpliwie realizuje zasadę wyrażoną **w art. 2 Konstytucji RP**, zgodnie z którą Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Z tych względów, na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie 1, sentencji wyroku.

Stosownie do wyników postępowania, na podstawie art. 98 k.p.c., Sąd obciążył odwołującego się płatnika obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, których wysokość ustalił zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22 października 2015 roku (tekst jednolity Dz.U. z 2018 roku, poz. 265) w kwocie po 180 zł odnośnie odwołania dotyczącego każdego z ubezpieczonych .

K.B

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi płatnika adwokatowi R. T. za pośrednictwem PORTALU INFORMACYJNEGO .